

Směrnice Rady Olomouckého kraje

Nástroje pro poskytování poradenských služeb (D3.2)

Energy Living Lab of the Olomouc Region

Verze: 02

Datum: 30. 11. 2025

Směrnice Rady Olomouckého kraje

Kapitola obsahuje schválenou a implementovanou směrnici pro zajištění hospodaření s energiemi dle normy ČSN EN ISO 50001:2019. Norma je efektivní nástroj pro průběžnou práci s energiemi, majetkem a dalšími segmenty hospodářství kraje. Směrnice je platným dokumentem, kterým se řídí činnost ECOK v rámci projektu Energy Living Lab. Směrnice může sloužit také jako příklad pro další municipality.

Rada Olomouckého kraje vydala směrnici S-01 Systém managementu hospodaření s energií (usnesení č. UR/24/83/2025 ze dne 25.8.2025). Text směrnice je uveden níže. Čl. 1

Úvodní ustanovení

- (1) Z důvodu zajištění efektivnosti systému nakládání s energií a splnění požadavků § 9 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, rozhodla Rada Olomouckého kraje o zavedení a certifikaci systému managementu hospodaření s energií dle mezinárodní normy ČSN EN ISO 50001:2019.
- (2) Tato směrnice popisuje Systém managementu hospodaření s energií (dále také EnMS) Olomouckého kraje. Cílem je systematicky řídit spotřebu energie, zvyšovat energetickou účinnost a snižovat negativní dopady na životní prostředí.

Čl. 2

Všeobecné pojmy a zkratky pro EnMS

- (1) **Energetické hospodářství** – soubor spotřebičů sloužící k užití energie v budově, výrobním procesu, dopravě nebo jejich souboru, jestliže lze u nich stanovit spotřebu energie na základě měřitelného vstupu a výstupu. Pro účely EnMS představují samostatná energetická hospodářství jednotlivé příspěvkové organizace a krajský úřad.
- (2) **Energetická hospodárnost** – měřitelný výsledek hospodaření s energií s ohledem na energetickou účinnost, využití a spotřebu energie.
- (3) **Významné užití energie (dále také SEU)** – oblast užití energie představující podstatnou část spotřeby energie a/nebo poskytující značný potenciál pro zlepšování energetické hospodárnosti.
- (4) **Ukazatel energetické hospodárnosti (dále také EnPI)** – systémem daná jednotka stanovená jako měřítko energetické hospodárnosti.
- (5) **Výchozí stav spotřeby energie (dále také EnB)** – kvantitativní údaj poskytující základ pro porovnání energetické hospodárnosti (referenční hodnota). Výchozí stav spotřeby energie je obvykle stanoven pomocí ukazatele energetické hospodárnosti a slouží jako referenční hodnota pro porovnání stavu před a po zavedení opatření ke zlepšení energetické hospodárnosti.
- (6) **Energetický informační systém (dále také EIS)** – software sloužící pro sběr energetických dat, jejich analýzu, ukládání dokumentace EnMS.
- (7) **Energetické centrum Olomouckého kraje (dále také ECOK)** – organizace koordinuje efektivní a udržitelné hospodaření s energií ve všech budovách a zařízeních v majetku Olomouckého kraje, odpovídá za zavádění a zlepšování zavedeného EnMS.

Čl. 3

Kontext, hranice EnMS

- (1) Energetické hospodářství kraje tvoří rozsáhlý komplex veřejných budov a zařízení (např. školy, domovy pro seniory, zdravotnická zařízení) s významnou spotřebou energie.
- (2) Interní i externí vlivy, které působí na energetické hospodářství jsou popsány v **D-08 Registr rizik**. Dokument se zaměřuje také na porozumění potřebám a očekáváním zainteresovaných stran.
- (3) Přehled právních a dalších požadavků relevantních pro EnMS je evidován v **D-09 Registr právních a jiných požadavků**.
- (4) Rozsah EnMS je stanoven na celé energetické hospodářství Olomouckého kraje, jedná se o všechny příspěvkové organizace Olomouckého kraje (dále také PO) a Krajský úřad Olomouckého kraje (dále také KÚ) a v nich užívané druhy energie.
- (5) V případě, že má Olomoucký kraj vlastnický podíl v budově menší než 50%, se do spotřeb energie nezapočítávají subjekty v nájmu, které mají přímý smluvní vztah s dodavatelem energie.
- (6) Seznam energetických hospodářství zahrnutých do EnMS je uveden v EIS.

Čl. 4

Vedení, energetická politika

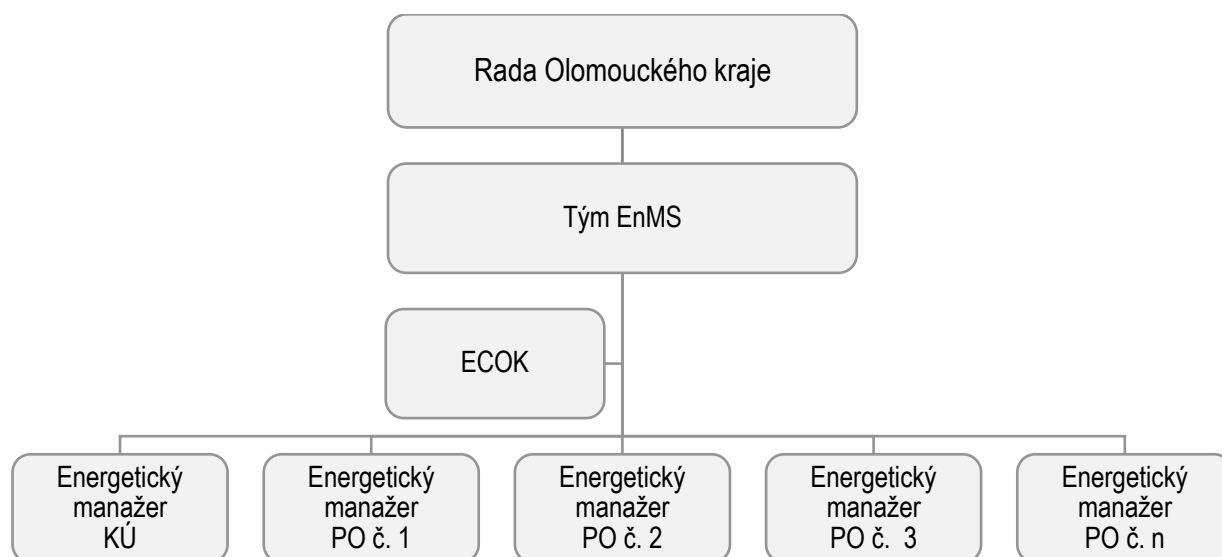
- (1) Rada Olomouckého kraje (dále také ROK) se zavázala k neustálému zlepšování energetické hospodárnosti. Závazek je demonstrován schválením Energetické politiky, pravidelným přezkoumáním systému ROK a alokací nezbytných finančních a lidských zdrojů.
- (2) Politika energetického managementu je uvedena v **D-01 Energetická politika OK**.

Čl. 5

Role, odpovědnosti, pravomoci

- (1) Pro udržování a zlepšování EnMS jsou stanoveny níže uvedené relevantní role. Jejich vztahy jsou zobrazeny na Schématu č. 1, které je uvedeno níže v tomto článku Směrnice.
- (2) Tým EnMS – Vedoucím týmu EnMS je člen ROK, který je určený ROK. Tým EnMS je dále tvořen pracovníky ECOK, vedoucími odborů investic, školství a mládeže, sociálních věcí, zdravotnictví, dopravy a silničního hospodářství, sportu, kultury a památkové péče, strategického rozvoje kraje, kanceláře ředitele. Tým se schází min. 1x ročně, ze schůzky je vytvořen zápis a jsou přiděleny úkoly jednotlivým členům týmu.
- (3) ECOK – organizace, která koordinuje činnosti EnMS, spravuje EIS a vykonává další úkoly jí uložené touto směrnicí.
- (4) Energetický manažer KÚ – ředitel KÚ, nebo jím pověřená osoba z řad zaměstnanců zařazených do KÚ.
- (5) Energetický manažer PO – ředitel příspěvkové PO, nebo jím pověřená osoba z řad zaměstnanců PO.

Schéma č. 1 – Organizační schéma v rámci EnMS

- (6) Popis jednotlivých odpovědností je uveden v **S-01.01 Kvalifikace, kompetence, pravomoci, odpovědnosti** (viz příloha č. 1).
- (7) Další vazby na příspěvkové organizace jsou popsány ve směrnici upravující vztahy Olomouckého kraje a zřizovaných příspěvkových organizací a vybrané povinnosti ředitelů příspěvkových organizací.
- (8) Jmenný seznam energetických manažerů KÚ a PO je uveden v EIS.

Čl. 6

Řešení rizik a příležitostí

- (1) Rizika a příležitosti související s EnMS průběžně identifikuje ECOK v dokumentu **D-08 Registr rizik**.
- (2) Pro každé významné riziko nebo příležitost jsou stanovena konkrétní opatření vedoucí k neustálému zlepšování EnMS. Efektivnost opatření je hodnocena ve Zprávě o plnění cílů energetické politiky.

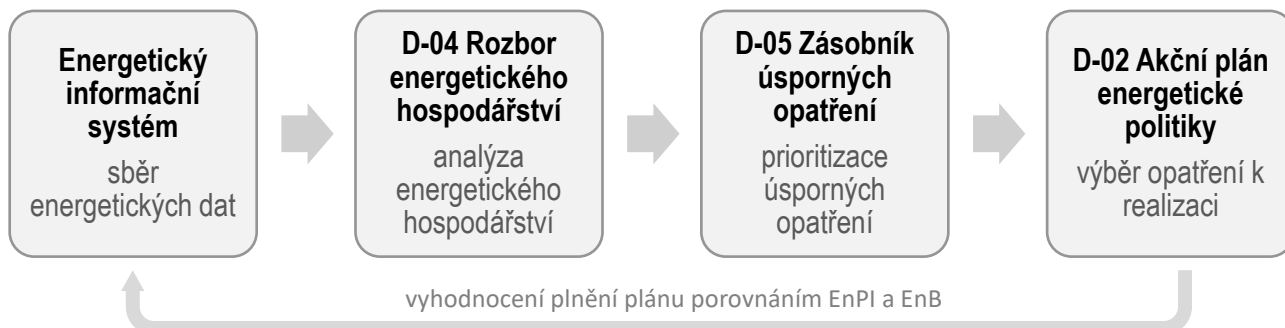
Čl. 7

Energetické cíle, akční plány

- (1) Energetické cíle ověřuje 1x ročně Tým EnMS, a to na základě **schématu č. 2**, které je uvedeno níže v tomto článku Směrnice.
- (2) Vhodná opatření pro energetické cíle jsou zvažována dle priorit stanovených v dokumentu **D-05 Zásobník úsporných opatření**.
- (3) Opatření v zásobníku jsou identifikována na základě zjištění z interních auditů a spolupráce s odborem investic KÚ.

- (4) Cíle, včetně cílových hodnot a akčních plánů jsou součástí dokumentu **D-02 Akční plán energetické politiky**, vyhodnocení plnění Akčního plánu energetické politiky za předchozí kalendářní rok je součástí D-08 Zprávy o plnění cílů Energetické politiky.

Schéma č. 2 – Schéma procesu stanovení Akčního plánu

Čl. 8

Spotřeby energie, významná užití energie

- (1) Analýza trendů ve spotřebě energie včetně podrobného hodnocení SEU jsou prováděny v dokumentu **D-04 Rozbor energetického hospodářství**, a to na základě dat z EIS.
- (2) Rozbor slouží jako základ pro plánování energetických cílů a akčních plánů.
- (3) Jednotlivá energetická hospodářství jsou rozdělena do čtyř kategorií, a to podle množství spotřebované energie v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Kategorizace energetických hospodářství

Kategorizace energetických hospodářství

Název kategorie	Kritéria pro kategorizaci	Tvoří SEU
A	Roční spotřeba energie > 1000 MWh	ANO
B	Roční spotřeba energie 500 – 1000 MWh	NE
C	Roční spotřeba energie 1 – 500 MWh	NE
D	Organizace neúčtuje o energiích, nemá odběrná místa, není evidováno v EIS	NE

- (4) O změně zařazení energetických hospodářství do jiné kategorie rozhoduje ECOK v ročním intervalu, a to s ohledem na dosaženou spotřebu energie, další parametry energetického hospodářství a na předpokládaný budoucí vývoj organizace. Aktuální zařazení je uvedeno v EIS.
- (5) SEU tvoří subjekty zařazené do kategorie A, tyto musí představovat podíl na celkové spotřebě energie Olomouckého kraje ve výši min. 50%, v opačném případě budou kritéria pro kategorizaci upravena.

Čl. 9

EnPI a EnB

- (1) Pro každé SEU a pro Olomoucký kraj jako celek definuje ECOK vhodné EnPI (ukazatele energetické hospodárnosti) umožňující objektivně vyhodnotit energetickou výkonnost.
- (2) EnPI jsou rozděleny na operativní, které jsou měsíčně vypočítávány a evidovány v EIS, a manažerské (tzn. celkové roční hodnoty), které jsou uvedeny v dokumentu **D-04 Rozbor energetického hospodářství**.
- (3) EnPI jsou porovnávány s EnB (výchozím stavem spotřeby energie), který představuje referenční hladinu energetické výkonnosti.
- (4) EnB stanovuje ECOK na základě historických dat za období, které je reprezentativní pro běžný provoz (tzn. hodnoty jsou normalizovány).
- (5) Hodnoty EnB jsou evidovány v EIS, resp. Rozboru energetického hospodářství OK.
- (6) Metodika stanovení EnPI i EnB je uvedena v dokumentu Rozbor energetického hospodářství OK.
- (7) EnB jsou aktualizovány v případě významných změn ovlivňujících spotřebu (např. dostavba budovy, výrazná změna počtu zaměstnanců/studentů/klientů, modernizace hlavních technologií), aby zůstaly relevantní.

Čl. 10

Plánování sběru energetických dat

- (1) Sběr energetických dat probíhá prostřednictvím EIS (spotřeby jednotlivých druhů energie, venkovní teploty, aj.).
- (2) ECOK ve spolupráci s energetickými manažery PO a KÚ sestavují **M-02 Měřicí plán**. Měřicí plán obsahuje přehled sledovaných hodnot energetického hospodářství (spotřeby energie a další hodnoty potřebné pro stanovení EnPI), včetně harmonogramu (četnosti) jejich měření. Měřicí plán je detailněji vymezen v EIS.
- (3) PO a KÚ zajistí měření dle Měřicího plánu a uložení získaných hodnot do EIS.

Čl. 11

Zdroje, kompetence, povědomí

- (1) Finanční **zdroje** pro udržování a neustálé zlepšování EnMS (investice, údržbu a školení) jsou alokovány v rámci rozpočtu kraje.
- (2) Lidské zdroje jsou zajištěny prostřednictvím ECOK, ostatní pracovníci s vlivem na hospodaření s energií jsou zajištěni v rámci kompetence ředitelů příspěvkových organizací a krajského úřadu.
- (3) Informační infrastruktura je zajištěna pomocí EIS a měřicích zařízení pro sběr energetických dat.
- (4) Osoby s odpovědností v rámci EnMS (zejména pracovníci ECOK a energetičtí manažeři, či jimi pověřené osoby z řad zaměstnanců PO a KÚ) jsou **kompetentní** na základě vzdělání, školení a zkušeností. Kompetence jsou uvedeny v **S-01.01 Kvalifikace, kompetence, pravomoci, odpovědnosti** (viz příloha č. 1).

- (5) Zvyšování **povědomí** o energetickém managementu a jeho přínosech je součástí komunikace v rámci Olomouckého kraje. ECOK pravidelně pořádá školení pro energetické manažery a připravuje materiály (např. Energetické desatero) pro zaměstnance Olomouckého kraje, ECOK a PO s cílem podpořit energeticky odpovědné chování.
- (6) Veškeré informace z oblasti energetiky ECOK zveřejňuje na webových stránkách www.ec-ok.cz, dále v aplikacích Portál PO, Facebook a LinkedIn.
- (7) Povědomí pracovníků Olomouckého kraje, ECOK a PO je zajištěno pravidelným vzděláváním v souladu s **D-06 Plán vzdělávání**.
- (8) PO a KÚ zajistí v rámci vstupního školení seznámení nových pracovníků s energetickou politikou, jejich přínosem k efektivnosti EnMS (včetně vlivu na plnění akčních plánů, přínosech zlepšování energetické hospodárnosti), dopadech jejich činností nebo chování na energetickou hospodárnost a dopadech při nesplnění požadavků EnMS.

Čl. 12

Komunikace

- (1) Hlavním nástrojem komunikace je Portál PO a EIS.
- (2) Interní komunikace je zajišťována ECOK prostřednictvím pravidelných porad, sdílených dokumentů uložených v EIS.
- (3) Komunikace se řídí Směrnicí upravující vztahy Olomouckého kraje a zřizovaných příspěvkových organizací a vybrané povinnosti ředitelů příspěvkových organizací.
- (4) Investice v oblasti energetiky Olomoucký kraj průběžně konzultuje s ECOK.
- (5) Komunikace ohledně odchylek ve spotřebě probíhá mezi ECOK a PO/KÚ ihned po jejich zjištění.
- (6) ECOK předává 1x ročně KÚ výstupy z **D-05 Zásobník úsporných opatření** jako podklad pro přípravu investic.
- (7) Každý pracovník Olomouckého kraje a PO může předložit své připomínky nebo návrhy na zlepšení EnMS a energetické hospodárnosti energetickému manažerovi PO nebo KÚ, který je dále postoupí ECOK. Navrhovaná zlepšení jsou dokumentována v **D-10 Registr neshod a doporučení**.
- (8) Externí komunikace s dodavateli energie, regulačními, orgány veřejné správy a veřejností probíhá dle potřeby prostřednictvím ECOK.
- (9) Energetická politika a certifikát ISO 50001 Olomouckého kraje jsou každému dostupné na internetových stránkách Olomouckého kraje a ECOK.

Čl. 13

Dokumentované informace

- (1) Řízené dokumenty jsou opatřeny identifikačním kódem, názvem, verzí, změnovým listem, dále je uveden zpracovatel, ověřitel a schvalovatel a příslušné datумы.
- (2) Platné dokumenty EnMS včetně vzorů jsou uloženy v EIS a jsou přístupné PO i KÚ, vytištěné dokumenty se stávají neřízenými kopiemi.

- (3) V EIS jsou uloženy i další klíčové dokumenty jako jsou faktury, smlouvy s dodavateli, energetické studie a dokumenty vyžadované zákonem 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (např. Průkazy energetické náročnosti budovy, Kontroly systému vytápění, klimatizace atd.).
- (4) Přehled řízených i ostatních dokumentů (včetně dokumentů uložených u PO a KÚ) je uveden **S-01.02 Seznam dokumentace** (viz příloha č. 2).

Čl. 14

Plánování a řízení provozu

- (1) ECOK ve spolupráci s energetickými manažery PO a KÚ plánuje a řídí provozní činnosti, které ovlivňují energetickou hospodárnost.
- (2) Pravidla pro energeticky efektivní chování jsou popsána v **M-01 Podmínky efektivního hospodaření s energií**.
- (3) Dále jsou definovány a prováděny provozní kontroly pro klíčové oblasti, jako je vytápění (např. nastavení optimálních teplotních křivek, časových programů), ventilace (pravidelná údržba, optimalizace otáček), osvětlení (používání denního světla, instalace senzorů), a vozový park (pravidelná údržba, optimalizace tras, školení řidičů pro úspornou jízdu).
- (4) Dodržování pravidel dle odst.2 a kontrol dle odst. 3 (zejména pro SEU) je pravidelně kontrolováno v rámci interních auditů.
- (5) Odchytky v energetické hospodárnosti jsou řízeny v rámci EIS na základě stanovené významnosti, jsou zde k dispozici rovněž záznamy o reakci odpovědných osob.

Čl. 15

Návrh, nákup

- (1) Žádanky PO v oblasti hospodaření s energií schvaluje věcně příslušný odbor KÚ po posouzení ECOK.
- (2) **Navrhování, záměry:**
 - (2.1.) Při návrhu na modernizaci budov, technologických systémů a zařízení v rámci kraje jsou zohledňovány požadavky na energetickou účinnost a doporučení ECOK.
 - (2.2.) ECOK poskytuje metodickou podporu a konzultace při výběru energeticky efektivních řešení (např. nízkoenergetické stavební materiály, rekuperační jednotky, moderní zdroje tepla, obnovitelné zdroje energie) s ohledem na jejich provozní životnost.
- (3) **Pořizování, nákup:**
 - (3.1.) Preferovány jsou výrobky a služby s certifikovanými nízkými energetickými nároky.
 - (3.2.) V rámci procesu pořízení nebo modernizace energeticky významných spotřebičů definovaných v EIS, musí PO i KÚ záměr konzultovat s ECOK.
 - (3.3.) Součástí hodnotících kritérií při pořizování energeticky významných spotřebičů musí být zohlednění předpokládané životnosti zařízení (včetně nákladů na servis, revize, platby za

energie aj.). Pro hodnocení lze využít postup dle Přílohy č. 7 k vyhlášce č. 140/2021 Sb. o energetickém auditu.

- (3.4.) Dodavatel musí být zadavatelem informován, že je energetická hospodárnost jedním z hodnotících kritérií plnění zakázky.

Čl. 16

Monitorování, měření, vyhodnocování

- (1) ECOK systematicky monitoruje a měří klíčové ukazatele energetické hospodárnosti (EnPI) a spotřebu energie u všech subjektů v rozsahu EnMS, zejména pak SEU.
- (2) Hlavním nástrojem evidence dokumentů a výměny informací o spotřebě energie je EIS. EIS slouží zejména k následujícím činnostem:
 - (2.1.) **Sběr dat:** faktury za energie, odečty měřidel a další relevantní provozní data jsou pravidelně zadávány do EIS energetickými zástupci a automatizovanými systémy;
 - (2.2.) **Ukládání dokumentů:** slouží jako centrální úložiště pro všechny energetické faktury, smlouvy a související dokumenty;
 - (2.3.) **Přehled spotřeb energie:** generuje detailní přehledy spotřeb energie (dle komodit, dle lokalit, dle času) a umožňuje vizualizaci trendů;
 - (2.4.) **Analýza a hodnocení:** data jsou pravidelně analyzována ECOK s cílem zjistit odchylky od EnB (referenčního výchozího stavu), identifikovat anomálie, vyhodnotit plnění stanovených energetických cílů a zjistit příležitosti pro další zlepšení. Na základě těchto analýz jsou připravovány interní reporty z EIS.
- (3) Způsob práce s EIS je stanoven v dokumentu **M-03 Manuál pro práci s EIS**.
- (4) Do monitoringu se zahrnují všechna energetická hospodářství vlastněná, spravovaná nebo řízená Olomouckým krajem, **s výjimkou** energetických hospodářství, která jsou buď dlouhodobě pronajata, nebo pro která Olomoucký kraj nebo jím zřízená organizace nemá uzavřeny dodavatelské smlouvy na dodávky energií (jedná se o kategorii D).
- (5) Do monitorování v rámci EIS je nad rámec EnMS zařazeno také hospodaření s vodou.

Čl. 17

Hodnocení souladu

- (1) ECOK průběžně sleduje legislativní změny a zajišťuje, aby byly požadavky integrovány do EnMS.
- (2) Výsledky hodnocení souladu jsou součástí podkladů pro **D-03 Zprávu o plnění cílů energetické politiky**.

Čl. 18

Audit EnMS

- (1) Interní audit:

- (1.1.) Interní audity EnMS jsou prováděny v pravidelných intervalech dle **D-07 Plán interních auditů** s cílem prověřit shodu s požadavky ISO 50001, efektivitu systému a zlepšování.
 - (1.2.) Plán interních auditů sestavuje ECOK tak, aby každá PO i KÚ byly auditovány minimálně jednou za 3 roky, SEU a systémové postupy EnMS musí být auditovány každoročně.
 - (1.3.) Výběr interních auditorů provádí ECOK s důrazem na zajištění kompetentnosti a nestrannosti auditora.
 - (1.4.) Vedoucí auditor zpracovává **Z-01 Harmonogram IA EnMS**, který stanovuje časový rozvrh auditovaných oblastí EnMS.
 - (1.5.) Výstupem interního auditu je **Z-02 Protokol IA EnMS**.
 - (1.6.) Závěry a doporučení z auditů jsou projednány s ECOK a příslušnými odpovědnými osobami auditovaných oblastí.
- (2) Externí audit:
- (2.1.) KÚ a PO se podrobují externímu auditu EnMS v souladu s požadavky na dozorové a recertifikační audity dle normy ČSN EN ISO 50001:2019.
 - (2.2.) Závěry externího auditu budou předány Energetickým manažerům KÚ i PO, kteří zajistí jejich vyhodnocení a případné provedení nápravy.

Čl. 19

Přezkoumání systému managementu

- (1) Přezkoumání systému EnMS je prováděno 1x ročně v dokumentu **D-03 Zpráva o plnění cílů energetické politiky** s cílem posoudit jeho efektivitu, vhodnost a aktuálnost.
- (2) Podklady pro zprávu připravuje ECOK.
- (3) Výstupy z přezkumu ROK zahrnují rozhodnutí o potřebách změn v EnMS, aby bylo zajištěno neustálé zlepšování.

Čl. 20

Neshody a nápravná opatření

- (1) V případě zjištěných neshod (např. z monitoringu, auditů, hodnocení souladu atd.) jsou přijímána nápravná opatření.
- (2) Neshody a proces jejich řešení eviduje ECOK v dokumentu **D-10 Registr neshod a doporučení**.
- (3) Energetický manažer PO a KÚ, resp. odpovědná osoba za auditovaný proces analyzuje ve spolupráci s ECOK příčiny neshod, navrhuje a implementuje opatření k jejich odstranění a prevenci opakování.
- (4) Účinnost přijatých opatření ověřuje ECOK.

Čl. 21

Zlepšování EnMS

- (1) Olomoucký kraj se zavazuje k neustálému zlepšování energetické hospodárnosti a efektivnosti EnMS.
- (2) Zlepšování je dosahováno prostřednictvím cyklu PDCA (Plan-Do-Check-Act): pravidelných energetických rozborů, monitoringu dat, interních auditů, přezkumu ROK a implementace nových opatření pro dosažení ambicióznějších energetických cílů.

Čl. 22

Společná a závěrečná ustanovení

- (3) ECOK vydá Metodické pokyny, které budou zpřesňovat postupy při snižování energetické hospodárnosti energetických hospodářství Olomouckého kraje a zavádění a zlepšování systému EnMS, včetně spolupráce mezi příspěvkovými organizacemi Olomouckého kraje, Krajským úřadem Olomouckého kraje a ECOK. Příspěvkové organizace Olomouckého kraje a Krajský úřad Olomouckého kraje jsou povinni se jimi řídit.
- (4) Právy a povinnostmi příspěvkových organizací Olomouckého kraje vyplývajícími z této směrnice nejsou dotčena práva a povinnosti organizace, které vyplývají z obecně závazných právních předpisů.
- (5) Touto směrnicí se zrušuje směrnice č. 1/2019, Systém managementu hospodaření s energií Olomouckého kraje.

Autoři:

Zpracovatel:	ECOK
Odborný garant:	Ing. Ondřej Pecina, energetický specialista (MPO č. 1466)
Ověřil:	Tým EnMS

Čl. 23

Účinnost

- (1) Tato směrnice nabývá účinnosti dne 1.9.2025.